

עין משפט
גרי מצוה

ח:

סוכה פרק ראשון סוכה

מסורת הש"ס

(א) מנחות מז. (ב) [מהרי"ם
מוחק וזו]

הגהות הב"ח

(א) ה"ס ד"ה ריבועא
דנפיק וכו' וק"ל מימא וכו'
מנו עיגולא תילתא דהיינו
תילתא מכל העיגול:

גליון הש"ס

גמ' תנו רבנן גנב"ך. פ'
נשין דף מה ע"כ חוס'
ד"ה לו:

לעיון רש"י

פסוקי"א. אסדרה.

אכל ריבועא מנו עיגולא פלגא. כשאלה מרצע בחוך העיגול אלה מוילא ממנו חצי השעור הנשאר זו דהיינו מילתא דכיליה הלכך לשש עשרה ריבוע לרץ העיגול המקיפו סביב להיות עשרים וארבע: ולא מילתא היא. דהא ראינו דלא הו' שיעורא כולי האי אלא שיהא

רחב כשיעור אלכסונו של מרצוע וכל אמתא דריבוע אמתא ותרי חומשי באלכסונו: שפי סוכות של יולדים. ק"ה דרך של יולד כלי חרס גימין עושין להם שמי סוכות זו לפנים מזה ופנימית הוא דר ומלמעט קדרותיו ובחלונה הוא עושה מלאכתו ומוילא קדרותיו למחור: פנימית אינה סוכה. אם כל לשכ בחוכה נחג לשם סוכה ואע"ג דלא בעינן סוכה לשם חג דהא כתיב הלל קיימא לן דמנשרי סוכה ישנה במתמיתין (דף טו). הלא אינה סוכה דלא מייכרת מילתא דלשם סוכה הוא דר זו דהא כל ימות השנה דירי החס ורוב תשמישו וסעדו ושינוי שם: ומייכר במזוזה. לעולם משום דכל דירתו זה: הסינונה סוכה. ויולא זה ידי חובתו ואין לרץ לסתור ולעשותה לשם חג כתיב הלל ומשום היכרא דמלוה הוא למישר דכיון דכולה שמה לאו הלא דירי והשתא דירי זה איכא היכרא: ופעורה מן המזוזה. לעולם דלאו דירה היא שאינה עשויה אלא לנאת ולנא דרך שם ולהכניס שם מגרים: וסיוהי כתיב שער הפנימית. דק"ל במנחות בהקומץ רבה (דף לו:) דחייב במזוזה מדרבנן. בית שער

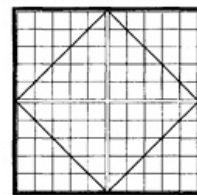
פורק"א בלע"ז שלפני הבית: משום דלא קביע. לא זו ולא זו דבר קבוע ואין הפנימית חסודה להיות לה בית שער: סוכה גוים. שעשויה לדור זה בימות החמה: סוכה מ"מ. אפילו פחותה מאלו ולקמיה מפרש מאי היא: מאי כהלכסה. מאי אמתא לאשמעינן דאילו שתהא אלתה מרובה מחמתה ודבר שבו לשכך זו פשיטא אטו משום דריעא במילי אחרנייתא שלא נעשית לשם סוכה תחשך אף בפסולות: אמר רב חסדא. האי כהלכסה דקאמר הוא שמסוככת יפה דמוכחא מילתא שעשייתה הראשונה לכל היתה ולא לניעות בעלמא דאע"ג דסוכה לשם חג לא בעינן לשם סוכה בעינן וללא הוא דמיקרא סוכה שסוככת מן החורב: רקב"ש. סימן רועים קיימים בורגנין שומרי פירות. ולקמן פריך מאי גריעויהו דהני מהנך דלעיל דקרי ליה סוכה מכל מקום: רועים. שעשו סוכה בשדה לישב בחובה מפני השרב ושומרים לאנס: קיימים. שומרי קציעות השטוחין בשדה לייבש: בורגנין. שומרי העיר. וכולן ישראליים הם אבל סוכה זו לא לשם חג נעשית: סוכה מכל מקום. דאפילו פחותה מאלו והיינו הנך דלעיל דמפרש לקמן דהאי תנא חשיבי ליה הני משום דשראליים יניחו וחיבין בסוכה וראויה סוכתם להכשיר יותר מסוכת גנב"ך גוים נשים בזהם כותים שאין חייבין בסוכה: אלימא. חשונה להכשיר: סוכה רקב"ש לא קביעי. פעמים רועין כאן ופעמים רועין כאן כשאלו את המרעה וכן קיימים כשיבשו הולכין להם וסותרין סוכתן: מתני'

בהקומץ רבה (מנחות דף לו:) בית שער אכסדרה ומרפסת חייבין במזוזה ומימא דכפרק קמא דיומא (דף יא: ושם) אמרינן דממעטין להו במזוזה מדכתיב בית מה בית מיוחד לדירה ילאו אלו שאין מיוחדין לדירה יש מחלקין בין פחותין לבית ולפחותין לגינה וקשיא דאם כן הוה ליה לגנוי הכי הלא במנחות (שם) דפריך אדרב חסדא דאמר אכסדרה פטורה מן המזוזה וז"ל הא דאורייתא הא דרבנן והא

דלא משני השם במנחות דמשמע על דבר חסדא פטורה לגמרי קאמר אפילו מדרבנן: סוכת בותים. כל הק דקחשיב הכא אחר בשמעתין דלאו בני חסדא יניחו דקסבר גרי אריות הן והא דאמר פרק שני דיצמות (דף כד:) דאחד גרי אריות ואחד גרי תלומות הלכה כולם גרים הני מילי כשנאגרינו לגמרי אבל גרי כותים כתיב בספר מלכים (ב ח) את ה' היו יראים ואת אלהיהם היו עובדים ומאן דאמר כותים גרי אמת קסבר דאחר כך ניתקו: סוכה

ריבועא דנפיק בגו עיגולא פלגא. פירש בקונטרס כשאלה מרצע בחוך העיגול אלה נוטל ממנו חצי השעור הנשאר זו דהיינו מילתא דכיליה הלכך לשש עשרה ריבוע לרץ העיגול המקיפו סביב להיות כ"ד וכבר מימא הוא זה מה ענין זה

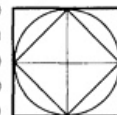
אלא זה אלא יש לפירש ריבועא דנפיק מנו עיגולא פלגא מרובונו של עוגל מחוץ רוחב הריבוע נמלא וזויות של ריבוע המגייען עד העיגול כפליים על רוחב הריבוע דקא קבר כל אמתא דריבוע תרי אמות באלכסונו ומימא היאך טעו במדה רבי יוחנן ודייני דקיסרי דמלחר שלא מדדו הדבר היאך עשו כלל על דבר שאינו לענין המקום ולא לענין אורך החוט ריש לומר דקבלה בידם לשון זה של ריבוע מנו עיגולא פלגא והוא אמת לענין המקום ולא לענין אורך החוט המקיף והרוחב דמקום הריבוע שנחן העיגול מתמעט חצי של ריבוע דהוא מילתא דכילי עיגול מעט שאם תעשה ריבוע של עשר על עשר ותחלקנו שמי וערב ותחזור ותעשה ריבוע נפנים לאלכסונו



של ריבועים קטנים בענין שפירשתי לעיל נמלא ריבוע פנימי חצי של חיצון ואם תעשה עוגל של עשרה על

עשרה בחוך ריבוע החיצון יהא העגול בין שני הריבועים זה הכוחו שמרובע יתר על העיגול רביע אם כן העיגול יתר על הריבוע הפנימי חצי של פנימי דהיינו (תילתא דעגולה דהיינו) רביע של ריבוע חיצון וק"ל מימא דלא נקט ריבועא דנפיק מנו (א) עיגולא דהיינו מילתא מכל העגול כי היכי דנקט עיגולא דנפיק מנו ריבועא ריבועא דהיינו ריבועא מכל הריבוע לכן יש לפירש דהנך תרי מילי קיימי דאורייתא בעין שפירשתי שעושה עיגול בחוך ריבוע וחורר ועושה ריבוע

אחר בחוך אותו עיגול ואמת למישר שנחמטט העגול רובע של ריבוע החיצון וריבוע פנימי נתמעט מריבוע חיצון פלגא ורובע ופלגא קיימי אריבוע חיצון ואם תאמר והלא ריבוע של שבעה על שבעה אם תעשה זו עוגל של שבעה על שבעה העגול בחוך העגול ריבוע של אלכסונו שבעה כמדת העגול הוה ליה ריבוע פנימי חמשה על חמשה לפי חשבון של אמתא ותרי חומשי באלכסונו ומשכחת לה בריבוע פנימי יתר מחציו של חיצון דיש בפנימי כ"ה רעויות של אמה על אמה ובחיצון לא משכחת אלא מ"ט ויש לומר שזה תלוי בזה שהוכחנו דחשבון של אמתא ותרי חומשי אינו מחוץ דאיכא טפי וא"כ אין בריבוע הפנימי ה' על ה' דאם היה זו ה' על ה' היה אלכסונו עולה טפי מו': וז"ל דהיינו חיצונה בית שער צפנימית ותחתית במזוזה. ובית שער חייב במזוזה כדמילא



בהקומץ רבה (מנחות דף לו:) בית שער אכסדרה ומרפסת חייבין במזוזה ומימא דכפרק קמא דיומא (דף יא: ושם) אמרינן דממעטין להו במזוזה מדכתיב בית מה בית מיוחד לדירה ילאו אלו שאין מיוחדין לדירה יש מחלקין בין פחותין לבית ולפחותין לגינה וקשיא דאם כן הוה ליה לגנוי הכי הלא במנחות (שם) דפריך אדרב חסדא דאמר אכסדרה פטורה מן המזוזה וז"ל הא דאורייתא הא דרבנן והא

דלא משני השם במנחות דמשמע על דבר חסדא פטורה לגמרי קאמר אפילו מדרבנן: סוכת בותים. כל הק דקחשיב הכא אחר בשמעתין דלאו בני חסדא יניחו דקסבר גרי אריות הן והא דאמר פרק שני דיצמות (דף כד:) דאחד גרי אריות ואחד גרי תלומות הלכה כולם גרים הני מילי כשנאגרינו לגמרי אבל גרי כותים כתיב בספר מלכים (ב ח) את ה' היו יראים ואת אלהיהם היו עובדים ומאן דאמר כותים גרי אמת קסבר דאחר כך ניתקו: סוכה



Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones